

Militaire leenverplichtingen voor leenhouders van het prinselijk leenhof van de Burg van Veurne, 1470 en 1475

PIETER DONCHE

21

In het *Fonds leenhof Burg van Veurne* van het Rijksarchief in Brugge vindt men onder nummer 142 een 17de-eeuws document van 12 folio's waarin de leenhouders van dit leenhof opgesomd worden met opgave van het aantal en soort strijders die zij in 1470 dienden te leveren aan de hertog van Bourgondië.¹

¹ Gebruikte afkortingen: ARA: Algemeen Rijksarchief Brussel, KBR: Koninklijke Bibliotheek Brussel Albert I, RAB: Rijksarchief te Brugge, RK: Rekenkamer.

² Dit is een anachronistische omschrijving: zolang Filips de Goede leefde, werd zijn zoon Karel de Stoute als *Charles de Charolais* vernoemd, maar in 1470 had Karel reeds drie jaar zijn overleden vader Filips de Goede opgevolgd als hertog van Bourgondië.

³ A. MERGHELYNCK, *Cabinet des titres de généalogie et d'histoire de la West-Flandre et des régions limitrophes. Vade-mecum pratique et utile de connaissance historique et indicateur nobiliaire et patricien de ces contrées ...* Doornik, 1896-97 en anastatische herdruk Torhout, Flandria Nostra, 1986.

⁴ Stadsarchivaris van Ieper, overleden na 1883 en in 1896-97 *wijlen* genoemd. Over Jules Cordonnier, zie A. MERGHELYNCK, *Vademecum...*, pp. 1, 63, 237, 277, 293, 343 en 346, die ook een gelijkaardig handschrift 1470 voor het leenhof Zaal van Ieper bezat.

Het document heeft op een eerste blad als titel: *Tauxation des personnes tenantz fiefz du Bourg de Furnes faicts du temps de Charles de Charlois [Charolais ²] en lan XIIIJ.C LXX* en op de volgende bladzijde ook nog: *Copie* met daaronder volgende titel (allicht overgenomen van het origineel): *Furnes – Les fiefz et arrier(e) fiefz de mon tres doubté et souverain seigneur monseigneur le Ducq de son Bourg de Furnes ont esté et sont tauxez a service d'armes selon l'ordon(nance) declaïree es très potentes de mondit s(eigneu)r au marge desquelles ce p(re)se(n)t q(ue)yr est attache s(ous) son contrescel ainsi et par la maniere qui s'ensuit.*

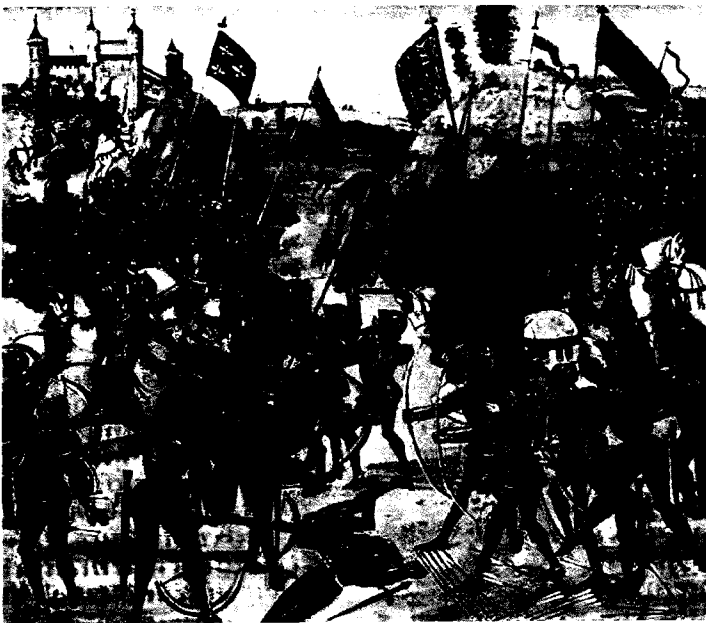
Arthur Merghelynck, in wiens verzameling (KBR, afd. handschriften) hiervan ook een kopie, (gemaakt in 1880-82) steekt, vermeldt in de beschrijving in zijn catalogus³ (nr. 55, p. 227) dat het handschrift waarop hij zijn kopie maakte, toebehoorde aan Jules Cordonnier⁴ van wie hij het ontleende en kopieerde. Volgens Merghelynck was dit handschrift zelf een kopie uit de 17de eeuw gemaakt door Roeland Schynckelle (ca 1579-1637), schepen, raadspensionaris en griffier van de weeskamer van de stad en kasselrij Veurne. Vermoedelijk is het na Cordonniers dood in het Brugse Rijksarchief beland, waar het in het fonds Leenhof Burg van Veurne werd opgenomen.

Wat het document is, waarop Roeland Schynckelle dan weer *zijn* kopie maakte en waar dit zich bevond/bevindt is niet duidelijk. In het Algemeen Rijksarchief of het Rijksarchief te Brugge vonden we geen document dat het origineel, gebruikt door Roeland Schynckelle, zou kunnen zijn. Het in de tijd meest dichtbij andere leenregister van de Burg van Veurne dat nog bewaard is, is van iets later, september 1472: ARA, RK 1086: *Papier des fiefz et arri(ère) fiefz de Furnes, tauxez a*

finan(ce) et aut(re)m(en)t pour le fait de la gherre, apporte par Jehan de Wale au mois de septemb(re) m.cccc.lxxij. Dit leenregister is evenwel veel uitgebreider, nl. 202 folio's : niet alleen worden de lenen er veel uitgebreider beschreven (aan de hand van ingediende denombrementen), maar ook alle achterlenen worden er vermeld.

Militaire (re)organisatie onder Karel de Stoute

- 22 Van bij de aanvang van zijn regering (15 juni 1467) zag de Bourgondische hertog Karel de Stoute zich geconfronteerd met opstanden in Vlaanderen, Brabant en Mechelen en deze waren nauwelijks onderdrukt of hij kreeg met de Luikenaars af te rekenen. De opstand in Mechelen had hij kunnen neerslaan met de hulp van Brabantse edelen. In die tijd was er nog geen staand leger. Tegen de Luikenaars, voortdurend aangestookt door de immer intrigerende Franse koning Lodewijk XI, had hij meer strijders nodig. Daartoe werden onder de edele vazallen uit al zijn heerlijkheden troepen gelicht en versterkt met 500 Engelse boogschutters uit Calais en voetvolk uit enkele steden en kasselrijen. Het jaar daarop in oktober 1468 hakte hij de Luikenaars definitief in de pan.

15de eeuwse voorstelling van een oorlog (slag van Crécy)
(Parijs, Bibliothèque Nationale, Ms. français 2643 f° 156v^o,
Chronique de Froissart)

Maar enkele maanden ervoor had hij ook al de steden aan de Somme, die de zuidgrens van zijn gebied afbakenden, moeten verdedigen tegen de Franse koning. Een ordonnantie van juli 1468 geeft een goed idee van de manier waarop zijn leger toen werd gevormd. De Bourgondische legermaarschalk stuurde bevelen uit naar de baljuws om de edelen en leenhouders (ook rijke burgers waren vaak leenhouder), achterleenhouders en houders van vrijlenen op te roepen tot de militaire dienst. Deze dienden zich te verzamelen op aangegeven plaatsen alwaar tot monstering werd overgegaan. Van de aanwezigen werden naamlijsten gemaakt en na vergelijking met de uitgestuurde oproepingen door de baljuws werden, van wie bleek dat hij niet was komen opdagen, de bezittingen of leengoederen onmiddellijk onder sekwester geplaatst. De militaire dienst was verplicht voor alle bezitters van leengoederen, ook wanneer men in het buitenland woonde. Wie om dwingende redenen niet persoonlijk kon aanwezig zijn (vrouwen, kinderen, zieken, ..) moest een plaatsvervanger sturen, uitgerust op zijn/haar kosten. De monstering stelde ook vast of alle 'materieel' aanwezig was: een strijder moest drie paarden meebrengen (waaronder één voor de *coutillier*, een wapenknecht met als taak om vijandelijke soldaten die geen losgeld waard waren, met zijn lans af te maken..). Baanderheren (*chevaliers bannerets*: ridders die een groep strijders onder een eigen banier mochten aanvoeren) moesten acht paarden meebrengen, het paard voor de vaandeldrager niet inbegrepen. Gewone ridders moesten vier paarden meebrengen. De strijders moesten uitgerust zijn met lansen, pieken, hellebaarden, enz... En ook moesten er door de baljuws timmerlui, metsers en andere ambachtslui, allen voorzien van hun werktuigen, gestuurd worden, samen met voorraden aan onder meer schoppen, houwelen, bijlen, zagen, hamers en touwen.

Tijdens deze Luikse oorlogen was duidelijk geworden dat een militaire reorganisatie zich opdrong. Hoewel steden en kasselrijen niet verplicht waren militaire hulp te verlenen aan een strijd die niet van nationaal belang was, hadden de Bourgondische hertogen tot dan weinig problemen ondervonden op dat vlak. Nu was dit erg moeizaam verlopen en Gent had zelfs categoriek elke hulp geweigerd. Ook de militaire dienst op basis van leenbezit was niet meer wat het vroeger was: vele leenhouders vervulden deze met tegenzin. En de niet-adellijke leenhouders (rijkgeworden stedelijke poorters), bij wie elke militaire cultuur ontbrak, zinde het helemaal niet. Sommigen namen bij de oproeping de wijk naar het buitenland en stuurden dus hun kat naar de mobilisatieplaats, anderen kwamen wel opdagen, maar eenmaal de monstering gebeurd en de (vooruitbetaalde) soldij ontvangen, muisden zij er vanonder...⁵ Aan dergelijk kat-en-muisspel moest maar eens een einde komen, moet de hertog gedacht hebben.

⁵ M. GUILLAUME, *Histoire de l'organisation militaire sous les ducs de Bourgogne*, Brussel, Mémoires couronnés de l'Académie, 1847, pp. 104-112.

Ontstaanskader van het document

24

Wellicht werd dit register opgemaakt gevolg gevend aan het mandement van Karel de Stoute, gedateerd Brugge, 27 maart 1470 (n.s.).⁶ Krachtens dit mandement waren alle vorstelijke leenmannen en achterleenmannen verplicht de hertog militair te dienen in verhouding tot de jaarlijkse opbrengstwaarde van hun leen of achterleen. Voorheen werd er geen rekening gehouden met de waarde van de lenen bij de vordering tot militaire dienstplicht. Die weinig uitgebalanceerde regeling zorgde ervoor dat de effectieve dienst van de leenhouders veel te wensen overliet. Eind 1467 had de hertog er zich al over beklaagd dat talrijke leenhouders zich aan de dienst onttrokken door naar het buitenland te trekken. De nieuwe regeling zou nu in verhouding staan tot de opbrengst en aan fysieke afwezigheid werd een mouw gepast: de vazallen mochten ofwel zelf dienen, ofwel een plaatsvervanger sturen of een taks betalen die 60% van de jaarlijkse leenopbrengst bedroeg. Voor lenen die toebehoorden aan vrouwen, weduwen, wezen en onbemiddelde personen was er een reductie van 50% voorzien. De leenmannen moesten hun leenbezit aangeven bij hun baljuw. Voor het indienen van denombrementen van hun lenen kregen zij slechts één maand de tijd (gebruikelijk was 40 dagen).

In de daaropvolgende maanden werd op basis van nieuw aangelegde leenboeken de hoge leentaks zowat overal in Vlaanderen geheven. De controle op de effectieve dienst of de inning van de oorlogstaks berustte volgens het mandement bij de drie kwartierontvangers van Vlaanderen: **Jacob Donche**⁷ voor het kwartier van Gent, **Christoffel Buridan** voor het kwartier van Brugge en **Gillis van den Bossche** voor het kwartier van Ieper-Rijsel. Zij stelden op hun beurt in de verschillende kasselrijen ondergeschikten aan die de noodzakelijke leenboeken aanlegden en de taks inden. Deze leenboeken werden in meerdere exemplaren opgemaakt (in het Vlaams en het Frans, vaak in drie, soms tot in vijf exemplaren zoals voor het Land van Waas).

Het mandement eiste een gewapende strijder per leen met jaarlijkse opbrengstwaarde van 200 ponden van 40 groten Vlaams (dit stemt overeen met 400 pond parisis⁸) voor hen die vrijwillig de dienstplicht nakwamen. Voor degenen die tot de dienst gedwongen moesten worden, gold dat zij één gewapende strijder dienden te leveren per leen van 150 ponden opbrengst. Wanneer de leenhouders wier lenen samengevoegd werden tot 200 ponden niet akkoord raakten over de te leveren strijder, mochten zij een oorlogstaks van 100 *écus* betalen. Voor vrouwen, weduwen, wezen en arme lieden lag de taks op 50 *écus*. Gezien 100 *écus* gelijk stond met 240 pond parisis, betekent dit dat de 'afkoping' van de dienstplicht 240/400 of

⁶ Voor de modaliteiten van dit mandement zie vooral: R. OPSOMMER, 'Omme dat leengoed es thoochste dinc van der weerelt'. *Het leenrecht in Vlaanderen in de 14de en 15de eeuw*, 2 vols., Brussel, 1995, pp. 729-732. Men vindt het mandement opgenomen in aanhef van de rekening van die geïnde taksen voor het leenhof Burg van Veurne door de kwartierontvanger Christoffel Buridan (periode 28 mei tot 2 juni 1470) in ARA, RK, 24641.

⁷ Over hem zie vooral: P. DONCHE, *Geschiedenis en genealogie van de familie DONCHE 1365-2004*, Berchem, 2004, pp. 224-283.

⁸ 1 pond is 12 schellingen (1 schelling = 20 groten) of 240 groten. Een pond Vlaams is gelijk aan 6 ponden tournois of 12 ponden parisis. Ponden van 40 groten Vlaams zijn dus ponden tournois. In parisis omgezet: 40 groten Vlaams is 1/6de van een pond Vlaams of 12/6 ponden parisis, dus 2 pond parisis.

60% bedroeg van de geschatte jaaropbrengst van de lenen. Van deze taks geheven op leengoederen met betrekking tot feodale dienstplicht, zijn er slechts enkele rekeningen bewaard⁹.

Op 31 december 1470 werd door Karel de Stoute deze militaire dienstverplichting nog eens nader toegelicht in een nieuwe ordonnantie. In de rekening (voor het leenhof kasteel van Oudenaarde) opgemaakt door Jacob Donche is een authentieke kopie van die ordonnantie in zijn geheel opgenomen. Deze werd in 1865 integraal gepubliceerd in de inventaris van het archief van de Rekenkamers¹⁰ omdat deze gedetailleerde tekst veel informatie bevat over de militaire organisatie in die tijd¹¹. De voornaamste bepalingen waren:

25

- Voor elk leen met een jaaropbrengst van 360 ponden van 40 groten Vlaams (na aftrek van eventuele 'kortingen'), diende geleverd te worden: de uitrusting voor een gewapende strijder, samen met een *coutillier*, een wapenknecht en zes boogschutters te voet (in de landen waar geen boogschutters zijn, te vervangen door *crenequiniers* (gehelmd kruitboogschutter te paard), kruisboogschutters of piekeniers).
- Voor een leenopbrengst van 240 ponden, idem maar zonder boogschutters.
- Voor een leenopbrengst van 20 ponden, de uitrusting voor een boogschutter te voet (of in landen zonder boogschutters, een *crenequinier*, kruisboogschutter of piekenier).
- Voor lenen met opbrengst groter of kleiner dan die 360 of 240 ponden, dienden deze gecombineerd te worden met lenen met opbrengst van 120 ponden om zo tot equivalenten van 360 of 240 ponden te komen en overstemmende militaire diensten te leveren.
- Is er nog een surplus over in die combinaties, dan dienen in evenredigheid daarmee boogschutters (of hun vervangers) geleverd te worden.
- Leenopbrengsten onder de 120 ponden of boven de 360 moesten gecombineerd worden om in verhouding de uitrusting van extra wapenlieden, met boogschutters, *crenequiniers*, kruisboogschutters en piekeniers te leveren.
- Leenopbrengsten onder de 48 ponden en tot 240 dienden ook gecombineerd te worden om de uitrusting voor een gewapende strijder te leveren zonder boogschutters.
- Voor de levering van de uitrusting werd twee maanden tijd gegeven volgend op de betekening van het te leveren contingent. Leenhouders die hun leen rechtstreeks van de hertog hielden, mochten de uitrusting na de monstering bijhouden, achterleenhouders dienden deze te laten bij de plaatskapiteinen of hertogelijke officieren. Om de vier maanden moest de uitrusting door die leenhouders of

⁹ Voor het hertogdom Brabant: ARA, RK 24639 (kwartier van Brussel door Jan van Olmen), voor het graafschap Vlaanderen: nr 24640 (Perron van Aalst door Robert de Vysscherie en Hendrik van Ixhem en het kasteel van Oudenaarde door Jacob Donche), nr. 24611 en 24462 (Burg van Veurne door resp. Christophel Buridan en Joos van der Burch), nr. 24641 (Oudburg van Gent door Gillis Longuet), nr. 24644 (Leenhof van Dendermonde door Daniel Uten Eechoute).

¹⁰ P. GACHARD, *Inventaire des Archives des Chambres des Comptes*, T IV, Brussel, 1865, pp. 145-147.

¹¹ M. GUILLAUME, *Histoire de l'organisation militaire* ..., op. cit., p. 113.

kapiteinen getoond worden bij inspectie door de hertogelijke officieren.

Commentaar bij het document

26 Na de titel volgen de leenhouders met het leengoed dat zij hielden van de Burg van Veurne. In de linkermarge werd genoteerd of er achterlenen van afhingen en/of er rechtsmacht bij hoorde. Ingeval van achterlenen werd het aantal vermeld en bij rechtsmacht welke graden van justitie. In de rechtermarge dan werd de verschuldigde militaire dienstverplichting die erop berekend werd genoteerd.

Weduwen en wezen genoten hierbij reductie (aangeduid als *rabattu de douaire*). Bij wezen (minderjarige kinderen die een ouder verloren hebben) wordt dit niet expliciet als dusdanig erbij vermeld. Uit de vermelding *rabattu de douaire* kan men dus onrechtstreeks afleiden dat de vermelde persoon een minderjarige is. Van sommigen is dit uit andere historische bronnen bekend: van bv. nr. 74: Willem V van Stavele, geboren 17 sept. 1465, zoon van Willem IV van Stavele, burggraaf van Veurne, overleden op 20 nov. 1469, weten we dat hij al op 4-jarige leeftijd titulair burggraaf van Veurne was en dus zeker een minderjarige leenhouder op het ogenblik van de instelling van de leentaks in 1470¹².

Toch kan men zich afvragen of dit document al met de nieuwe regels van begin 1470 opgemaakt werd. Nergens wordt immers de opbrengstwaarde van de lenen vermeld, enkel de grootte (in gemeten, lijnen en roeden) (maar misschien werd dat door de 17de-eeuwse kopiist – als niet relevant? – weggelaten). In het leenregister van de Burg van Veurne van september 1472 (ARA, RK 1086) wordt wel heel expliciet bij elke vermelde persoon na de beschrijving van de leengoederen die hij bezat, de som gemaakt van de jaaropbrengsten van die verschillende lenen en achterlenen.

Transcriptie van het document

1. [fo 1] Meester Andries Colins, raadsheer van de hertog en voorzitter van de Raad van Vlaanderen – 17-2-38 land in (Veurne) Bewesterpoort (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te paard¹³.
2. Jan van den Hove – 10-0-0 land in (Veurne) St.-Niklaas Beosterpoort (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
3. Frans van Winnezele uit hoofde van zijn vrouw – 31-0-0 in Avekapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.

¹² Voor nr. 24 is het niet duidelijk waarom *rabatu douaire* vermeld wordt, voor dezelfde persoon onder nr. 23 is dit niet vermeld (?)

¹³ Over hem, zie J. DUMOLYN, *Staatsvorming en vorstelijke ambtenaren in het graafschap Vlaanderen (1419-1477)*, Antwerpen, 2003. Bijlage: prosopografische databank op CD-ROM: J. VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt in Vlaanderen tijdens de Bourgondische periode*, Brussel, 1967, p. 637.

¹⁴ Hij was zoon van Antoon de Baenst. In 1436-37 had zijn vader voor hem te Pervijze 56 gemeten land met 26 achterlenen en een visserij gekocht van Wijd de Visch (ARA RK 17602, ARA RK 1085c). Hij overleed rond 1506-07 toen zijn broer Adriaan de Baenst van *Mher* (ridder) Antonius de Baenst dit leengoed met de visserij erfde. (ARA RK 17654).

¹⁵ Hij was ridder en zoon van Antonius de Baenst (+ ca 1465-66). In 1458-59 had hij te Avekapelle 45 gemeten land met vijf achterlenen gekocht van Wijd de Visch en te Pervijze van dezelfde ook nog twee reketienden (KBR FM 52 (10 achterlenen), ARA RK 1085c (5 achterlenen)). Hij overleed circa 1487-88 toen zijn zoon Roeland van hem (*Mher* Roeland de Baenst) een rente van 4 pond op een huis te Veurne en 28 gemeten land erfde te Lampernisse (ARA RK 17636).

4. Fastre Houlet – 33-0-0 land gehouden van Zeghelin Knibbe (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
5. Jan, heer van Heys – hof en heerlijkheid ‘du Polre’ (het Hof der 119 manschepen, waarop de 10de penning rust bij elke mutatie) – een strijder te voet
6. [fo 1v] Christiaan Knibbe – 18-0-0 in Oostduinkerke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet
7. Jan Lossehart – 16-0-76 land in Oostduinkerke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
8. Philips Veyse – 19-0-0 land in Ramskapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
9. Christiaan Terninc uit hoofde van zijn vrouw – 30-0-0 land in Ramskapelle (leenhof telt 7 achterlenen met als leenverheffingsrecht bij elke mutatie de 10de penning) – een strijder te voet.
10. Robrecht van Schoonevelt uit hoofde van zijn vrouw – 21-0-0 land in Ramskapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
11. Rufelaert vander Coudenburch – 17-0-0 land in Pervijze, gehouden van *messire* (ridder) Jan de Baenst, heer van Lembeke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
12. De heer van Uitkerke uit hoofde van zijn vrouw – 19-0-0 land in Pervijze, gehouden van de voornoemde heer van Lembeke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
13. [fo 2] De kinderen van wijlen Pieter van der Tannerijen – drie lenen: 19-2-0 land in Eggewaartskapelle, 16-0-0 en 11-0-0 land in Pervijze, met *rabattu le douaire* (‘korting voor de verweduwing’) (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
14. *Meester* [moet allicht *Messire* (ridder) zijn] Antoon de Baenst – 56-0-0 land in Pervijze (dit leenhof had 26 achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te paard¹⁴.
15. Rijkaart van de Walle – 17-0-0 land in Avekapelle gehouden van de voornoemde ‘meester’ Antoon de Baenst (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
16. *Messire* (ridder) Roeland de Baenst – 43-2-0 land in Pervijze (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet¹⁵.
17. idem – een tiende in Pervijze (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
Zie nr. 16.
18. Willem van Heustin – 43,5-0-0 en een jaarlijkse rente van 18 lb.par., *rabatu ung douaire* (van dit leenhof hield hij nog 16 achterlenen met een leenverheffingsrecht van de 10de penning) – een strijder te voet.

19. Meester Rijkaart Knibbe – 11-0-0 land gehouden van de voornoemde Willem (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
20. Jonkvrouw Isabella Veys, weduwe van wijlen Roeland du Bussul, verblijvend in Bourgondië – 28-0-0 land in Eggewaartskapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
21. Pieter van de Walle – 21-0-0 land in Eggewaartskapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
- 28 22. Joos Menegheer [Meingheer] – een erfelijke rente van 42 razieren tarwe op 42 gemeten land in Woumen (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
23. Lodewijk de Baenst – 17-0-0 land in Stavele (van dit leenhof gingen 16 achterlenen af met een leenverheffingsrecht van de 10de penning) – een strijder te voet¹⁶.
24. Idem – [fo 3] een stede en 62-0-0 land in Eggewaartskapelle, *rabatu douaire* (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
Zie nr. 23.
25. *Messire* Jan van Vaernewijk, ridder, heer van Exaarde uit hoofde van zijn vrouw – 48-0-0 land in Eggewaartskapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
26. *Messire* Roeland de Baenst, ridder, als voogd van zijn zoon Guiot – 45-0-0 land in Avekapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.
Zie nr. 16.
27. De voornoemde *messire* Roeland de Baenst, als voogd van zijn zoon *Roulleguin* (Roeland) de Baenst – 11,5-0-0 land in Avekapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
Zie nr. 16.
28. Jan Haeuwe – 15-0-0 land in Avekapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
29. Hector Veyse [fo 3v] – [niet omschreven] gehouden van Jan de Denijs [sic] in Avekapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
30. Katharina, dochter van wijlen Lancelot van Stavele – 16-0-0 land, gehouden van Jan de Denijs [sic] in Avekapelle (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
31. Jan van Lichtervelde – 28-0-0 land in Steenkerke et Perwijze (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
32. Lyman Knibbe – 12-0-0 land in Zoutenaai, gehouden van Robert van Nedonchel (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
33. *Messire* Gillis van Cortewille, ridder, 34-0-0 land in Reningelst (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.

¹⁶ In 1460-61 had hij te Stavele van Jan Veyse 18 ¼ gemeten gekocht van Jan Veyse (KBR FM 52. ARA RK 1085c) en in 1466-67 te Eggewaartskapelle van meester Pieter Veyse 62 gemeten (ARA RK 17615). Hij overleed circa 1482-83 toen zijn zoon Roeland de 17 ¼ gemeten land te Stavele alsook de stede met 62 gemeten te Eggewaartskapelle erfde (ARA RK 17631).

34. De voornoemde *messire* Gillis – 40-0-0 land in Reningelst (dit leenhof had 23 achterlenen en een leenverheffingsrecht van de 10de penning) – een strijder te voet.
35. De voornoemde *messire* Gillis – een leen bestaande uit 3 manschepen (achterlenen) op 33-0-0 land in [Veurne] St.-Niklaas (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te paard.
36. [fo 4] De voornoemde *messire* Gillis – 52-0-0 land in Westvleteren (leenhof) – een strijder te voet.
37. De voornoemde *messire* Gillis van Cortewille – het kasteel van Reningelst met 50-0-0 land (dit leenhof had 36 achterlenen met leenverheffingsrecht de 10de penning – een strijder te voet.
38. Boudewijn Jongherycx – 45-0-0 land gehouden van de voornoemde *messire* Gilles (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
39. Philips van Drincgham – een stede en 29-0-0 land (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet¹⁷.
40. Jan, heer van Drincgham – een stede met 40-0-0 land in [Veurne] Beoosterpoort *rabatu de douaire* (van dit leenhof gingen 7 achterlenen af met leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet¹⁸.
41. Luc Thoemin [Thoenin] – 11-0-0 land gehouden van de voornoemde heer van Drinckam in Oostvleteren (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
42. Wouter van der Burch – 22-0-0 land in Wulpen (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
43. [fo 4v] *Messire* (ridder) Joos van den Berghe – een stede en 34-0-0 land in Wulpen (leenhof met 8 achterlenen en leenverheffingsrecht van de 10de penning) – een strijder te voet.
44. Karel Malegheer – 7-0-0 land in Eggewaartskapelle, gehouden van zijn heerlijkheid (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
45. Joris de le Nieppe – 21-0-0 land in Leisele (leenhof met 16 achterlenen met leenverheffingsrecht van de 10de penning) – een strijder te voet.
46. Joos van Schore van Margareta zijn vrouw – 25-0-0 land in Wulpen, gehouden van Joris de la Nieppe (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
47. Joos van Ekelsbeke, *escuier* [jonkheer] – een leen genaamd het Hof van Hazebroek van 32-0-0 land in Leisele (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet. Nota in ander handschrift in de rechtermarge: Dit leenhof heeft toebehoord aan Diederik van Hazebroek.
48. Jacob Peussin – 34-0-0 land in Leisele, gehouden van de genoemde Joos van Ekelsbeke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.

¹⁷ Dit betreft Philips van Drincham, zoon van Jan (+ca 1469-70), heer van Drincham en Isabella van Bernieulles (+1480). Hij overleed circa 1497-98 zonder nakomelingen. Zie P. DONCHE, 'De familie van Drincham, gezegd van Vlaanderen, circa 1350 tot eind 16de eeuw', in:

Vlaamse Stam, XLII (2006), ter perse).

¹⁸ Dit betreft Jan van Drincham, zoon van Jan (+ca 1469-70), heer van Drincham, die hij opvolgde als heer van Drincham en Isabella van Bernieulles (+1480). Wellicht huwde hij Isabella van St.-Omaars. Hij overleed circa 1481-82. Zie P. DONCHE, 'De familie van Drincham, ...', op. cit.

49. Jacob de Crane [fo 5] – 48-0-0 land in Wulveringem, *rabatu* de last die erop rust verschuldigd aan de kerk van [Veurne] St.-Walburga (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
50. De heer van Dudzele uit hoofde van zijn vrouw – een stede en 37-0-0 land in Wulveringem (dit leenhof telde nog 7 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
51. Simon van Drincgam – 8-0-0 land in Wulveringem (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet¹⁹.
52. De voornoemde Simon – een stede met 75-0-0 land in Wulveringem (leenhof met 60 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te paard.
53. Jan Stallart [Stalaert] – 10-0-0 land in Hondshoote, gehouden van de voornoemde Simon van Drincgam (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
54. Boudewijn Knibbe – 19-0-0 land in Wulpen en [Veurne] Bewesterpoort (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
55. Jacob Beudens uit hoofde van zijn vrouw – 30-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
56. Jonkvrouw Bonifacia sVleeshauwers – 42-0-0 en 15-0-0 in Adinkerke (dit van 42 gemeten was een leenhof met 6 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet
57. Wijd de Visch, *escuijer* [jonkheer] – een stede en 54-0-0 land genaamd *Jacob Vischbrugghe* in [Veurne] Bewesterpoort, *rabatu de douaire* (leenhof met 48 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
58. Elooi Masin – een stede en 32-0-0 land (geen plaats vermeld) (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
59. Meester Bussard de Zadelare – een stede en 35-0-0 land genaamd *Loringhe* (leenhof met 10 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – twee strijders te voet.
60. De hertog van Kleef uit hoofde van zijn echtgenote – de heerlijkheid van Roesbrugge (*Pont Ruard*) (leenhof met 100 achterlenen zonder hoge justitie en als leenverheffingsrecht de 10de penning)
61. Idem – 84 *heudz* (hoed?) haver met de visserij en vogelrij zich uitstrekkend op de rivier de IJzer.
62. Idem [fo 6] – een leengoed genaamd de *brieven* van Loker – leengoed genaamd *le Monfault* met 32-0-0 land en 13-0-0 bos – 21-0-0 land in Beveren [aan de IJzer] – genaamd *het Zwijnlant* met een jaarlijkse rente van 32 Lb. – twee gewapende mannen en drie paarden en nog een strijder te voet.

¹⁹ Dit betreft Simon van Drincham, zoon van Jacob (+ 1459) en Wilhelmine van Bambeke (+ 1473). Hij was baljuw van Veurne en Veurne-Ambacht van 1477 tot 1485 en van 1485 tot 1486. Hij huwde Joanna van Wissocq. Hij woonde te Wulveringem op het Hof van Wulverngem, later *Hoyvaertsnest* genoemd. Hij overleed circa 1486-87. Zie P. DONCHE. 'De familie van Drincham. ...', op. cit.

63. Diederik van Haringhe – 24-0-0 land in Haringe (leenhof met 10 achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
64. Jan van Ackere – 24-0-0 land in Alveringem, gehouden van jonkvrouw Isabeau Smits weduwe van wijlen meester Willem de Zadelare (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
65. Willeken de Zadelare, zoon van wijlen Philips de Zadelare – 24-0-0 land, gehouden van de voornoemde jonkvrouw, weduwe van voornoemde wijlen meester Willem (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
66. De voornoemde Willeken – twee lenen en zes reketienden [*roijs de dismes*] gehouden van de voornoemde jonkvrouw, weduwe van wijlen meester Willem (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
67. [fo 6v] Messire Gillis Cortewille – 17-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van de voornoemde jonkvrouw, weduwe van de voornoemde wijlen meester Willem de Zadelare (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
68. De voornoemde jonkvrouw Isabeau Smits, weduwe van de voornoemde wijlen meester Willem de Zadelare – 84-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van haarzelf (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
69. De abt van de Duinen[abdij] – 46-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van de voornoemde jonkvrouw, weduwe van de voornoemde wijlen meester Willem (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
70. Hector Boudins uit hoofde van zijn vrouw – 19,5-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van de voornoemde wijlen meester Willem de Zadelare (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
71. Gillis Bart uit hoofde van zijn vrouw – 10-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van Willem vanden Eechoute (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
72. Messire Jacob van Gistel, ridder, heer van La Motte en Voormezele – 80-0-0 land gehouden van de voornoemde Willem vanden Eechoute (leenhof met 12 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.²⁰
73. Meester Jan Voet [fo 7] – 33-0-0 land in Elverdinge gehouden van de voornoemde Willem vanden Eechoute (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
74. Willem van Stavele – het burggraafschap van Veurne – *rabatu de douaire* (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.²¹

²⁰ Dit betreft ridder Jacob van Gistel, zoon van ridder Wouter, heer van Ekelsbeke (+1457) en Maria van Haveskercke (+1475). Hij was heer van La Motte en Proven, enz... raadsheer en kamerheer van de Bourgondische hertog. Hij huwde een eerste maal met Johanna de Fontaines-l'Éveque en een tweede maal, voor 1508 met Claudine de Viefville. Zie D.

SCHWENNICKÉ, *Europäische Stammtafeln: Stammtafeln zur Geschichte der Europäischen Staaten*, Marburg, VI (1978), VII (1979), VIII (1980), VII, tafel 98.

²¹ Dit betreft Willem V van Stavele, geboren op 17 september 1465, zoon van Willem IV van Stavele, burggraaf van Veurne (+20 november 1469) en Eleonora de Poitiers (14 maart 1509). Na de vroegtijdige dood van zijn vader werd hij titulair burggraaf van Veurne, heer van Stavele, Krombeke, Pottes en Dottenijs, van het Hof van Izegem en enkele kleinere leengoederen. Hij overleed als 8 of 9-jarige in 1474. J. VAN ACKER, De familie van Stavele (1298-1603) in de kasselrijen van Veurne en Kortrijk, in: *Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk*, Nieuwe reeks, LIV, Kortrijk, 1988.p. 85.

75. De voornoemde Willem – twee kwarten van een tiende – *rabatu de douaire* gehouden van zijn moeder (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – drie strijders te voet.
76. De voornoemde Willem – de zuidvierschaar van Krombeke – *rabatu de douaire* zoals hoger (hij bezat een vierschaar en heerlijkheid genaamd de Zuidvierschare met 9 achterlenen waar hij een burggrafelijke rechtsmacht bezat) – een strijder te voet.
77. De voornoemde Willem – 43-0-0 land [plaats niet vermeld] – *rabatu de douaire* zoals hoger (leenhof met 36 achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
78. Wulfaert Rauledede – 10-0-0 land [plaats niet vermeld] – gehouden van de voornoemde Willem van Stavele (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
79. Hustin (Augustijn) van Stavele – 38-0-0 land [plaats niet vermeld] – gehouden van de voornoemde Willem van Stavele (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet
80. Simon van Drincgam, *escuyer* [jonkheer] – 30-0-0 land [plaats niet vermeld] – gehouden van de voornoemde Willem van Stavele (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet – een strijder te voet.
Zie nr. 51.
81. Jacob Schevele [fo 7v] – 38-0-0 land in Westvleteren en Oostvleteren (leenhof met (onbenoemd aantal) achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – twee strijders te voet.
82. Messire Lodewijk van Halewijn, heer van Peene – een stede van 256-0-0 land genaamd het *Hof ten Broeke* in Oostvleteren (leenhof met 100 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – drie strijders te paard en een strijder te voet.
83. De heer van Lievin – 28-0-0 land in Pollinkhove gehouden van de voornoemde heer van Peene (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
84. Hugo Pinqueolme – 31-0-0 land in Pollinkhove gehouden van de voornoemde heer van Peene (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
85. Jonkvrouw Maria van Gistel, dochter van wijlen *messire* Lodewijk, ridder – het Hof en heerlijkheid van Nevele – *rabatu de douaire* gehouden van de vrouwe van Nevele (leenhof met een ‘zeker’ (niet benoemd) aantal achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – drie strijders te voet.
86. Jonkvrouw de weduwe van wijlen Robrecht van Warren – 13-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
87. Messire Jan de Saint Pierre Mesnil uit hoofde van zijn vrouw – 80-0-0 land, zijnde *de Westheirnis* in de parochie

- van Reninge (leenhof met een 'zeker' (niet benoemd) aantal achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – twee strijders te voet.
88. [fo 8] Jonkvrouw Maria Ba(m)mes, dochter van wijlen Jan – 44-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van de voornoemde *messire* (ridder) Jan (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te paard en een strijder te voet.
 89. De vrouwe van Beauromir [Beaurevoir ?] – 44-0-0 land in Lampernisse (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.
 90. De voornoemde jonkvrouw Maria Ba(m)mes – 30-0-0 land in Lampernisse (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
 91. Jan de Bois [van Houtte] – 45-0-0 [plaats niet vermeld] gehouden van de voornoemde Pierre Mesnil (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te paard.
 92. *Messire* (ridder) Jan de Baenst uit hoofde van Jan zijn zoon – twee lenen omvattende 33-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.
 93. De voornoemde *messire* (ridder) Jan van Pierre Mesnil – een heirnis groot 80-0-0 land (leenhof met een 'zeker' (niet benoemd) aantal 'onder-ammans') – twee strijders te voet.
 94. Vrouwe Eleonora van Poitiers, burggravin van Veurne – de heerlijkheid genaamd *Zwijnland* in Reninge, met de heerlijkheid genaamd *het Schependom van Reninge* (leenhof met (niet vermeld aantal) achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te paard.
 95. [fo 8v] Philips de Scheer – 24-0-0 land in Beveren [aan de IJzer] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
 96. Willem van Stavele, zoon van Pieter – 27-2-0 in Beveren [aan de IJzer] (leenhof met 7 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
 97. Diederik Colin – 35-0-0 land in Gijverinkhove (leenhof met 'zeker' (niet benoemd) aantal achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – twee strijders te voet.
 98. *Messire* Jan de Baenst, ridder – 32-0-0 land in Adinkerke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
 99. Adriaan van Pollinchove – 13-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
 100. Vincent de Crane – een tiende die zicht uitstreckte over landen in Gijverinkhove (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.
 101. De voornoemde Adriaan van Pollinkhove – de overdracht genaamd *de Vintelle* in Pollinkhove (zonder

- rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te paard en een strijder te voet.
102. [fo 9] De voornoemde Adriaan [van Pollinkhove] – 14-0-0 land in Izenberge (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
103. De voornoemde Adriaan [van Pollinkhove] – een stede met erbij horend 16-0-0 land in Pollinkhove (leenhof met 14 achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
104. De voornoemde Wijd de Visch – twee lenen samen 20-0-0 weide, gehouden van de voornoemde Adriaan [van Pollinkhove] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
105. Omaar Knibbe – 19-0-0 land gehouden van de voornoemde Adriaan van Pollinchove (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
106. De voornoemde Adriaan van Pollinkhove – 44-0-0 land in [Veurne] St.-Walburga (leenhof met 41 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te paard.
107. Jonkvrouw Maria, dochter van Jan de Brune – 8-0-0 land gehouden van de voornoemde Adriaan van Pollinchove (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
108. *Messire* Roeland de Baenst, ridder – 18-0-0 land gehouden van de voornoemde [Adriaan] van Pollinchove (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
109. Joos Hughaert, bedienend man van *Clarquin* [Claraken], dochter van wijlen Lieven Hughaert [fo 9v] – 28-0-0 land in Pollinkhove (leenhof met 10 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
110. Robrecht van Rokegem uit hoofde van zijn vrouw – 31-0-0 land in [Veurne] Bewesterpoort (leenhof met 27 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
111. Jan de Brune uit hoofde van zijn dochter – 17-0-0 land in Kaaskerke (leenhof met 9 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
112. De voornoemde Jan de Brune – twee heirnissen met een jaarlijkse rente van 33 lb. par. met een stede en 45-0-0 land in Kaaskerke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – drie strijders te voet.
113. *Messire* Joos van Varsenare – drie lenen [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
114. Roeland Robert – 12,5-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van Mathijs Blecquemerie (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
115. Jan van den Berghe – 13-0-0 land (plaats niet vermeld) (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.

116. [fo 10] Messire Wijd van der Zype – drie lenen in *Rellemskapelle* [=huidige dorpsnaam: Oudekapelle] – een strijder te voet.
117. Jonkvrouw Johanna van Halewijn – 11-0-0 land in *Rellemskapelle* [huidige dorpsnaam: Oudekapelle] (leenhof met 18 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
118. Charles Malegheer uit hoofde van zijn vrouw – twee lenen gehouden van de voornoemde jonkvrouw van Halewijn in *Rellemskapelle* [huidige dorpsnaam: Oudekapelle] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
119. Jan [Hannequin] van den Berghe – 20 bunders land in *Rellemskapelle* [huidige dorpsnaam: Oudekapelle] *rabatu de douaire* (leenhof met 6 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
120. Jonkvrouw Johanna van Vlaanderen, weduwe van wijlen Jan van Poeke – 10-0-0 land [plaats niet vermeld] (leenhof met een ‘zeker’ (niet benoemd) aantal achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
121. Jan de Witte uit hoofde van zijn vrouw – 30-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.
122. Joris Paeldinc – 42-0-0 land [plaats niet vermeld] (leenhof met 4 achterlenen met als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
123. De weduwe en erfgenamen van wijlen Jan [fo 10v] van Wilsberghe – 26-0-0 land [plaats niet vermeld] (leenhof met 32 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
124. De voornoemde weduwe en erfgenamen – 40-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
125. Jan Hooft – 15-0-0 land in Alveringem (leenhof met 15 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
126. Jonkvrouw Agnes, weduwe van wijlen Frans van Zinnegem – 30-0-0 land in Alveringem gehouden van de voornoemde Joos Hooft (leenhof met een ‘zeker’ (niet benoemd) aantal achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
127. Joris van der Burch – 60-0-0 land in St.-Rijkers (leenhof met 35 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te paard.
128. Jacob Donche – 12-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
129. De voornoemde Joris van der Burch – 19-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.

130. [fo 11] De voornoemde Joris – 20-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
131. Antonius Diemars [sic, maar allicht wordt Diemare bedoeld] – 22-0-0 [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
132. Joos Claissonne – 32-0-0 land in Oeren [leenhof me 62 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.
133. Cornelis van Schoore uit hoofde van zijn vrouw – twee lenen, het eerste van 16-0-0 land, het tweede de twee delen van de tiende van het voornoemde Oeren (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te paard en een strijder te voet.
134. Jonkvrouw de weduwe van wijlen Isaak van Bambeke – 25-0-0 land [plaats niet vermeld] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – twee strijders te voet.
135. De vrouwe van Halewijn – 26-0-0 land [plaats niet vermeld] gehouden van Diederik van Bambeke (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
136. *Messire* Boudewijn van Bossu, ridder – 82-0-0 land [fo 11v] in Stavele (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – vier strijders te voet.
137. De voornoemde Boudewijn [van Bossu] – een stede en heerlijkheid genaamd *ten Torreelen* met 107-0-0 land in Vinkem [leenhof met een ‘zeker’ (niet benoemd) aantal achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – twee strijders te paard.
138. Hector van de Woestijne – 10-0-0 land in Beveren [aan de IJzer] gehouden van de voornoemde Boudewijn [van Bossu] (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
139. Vrouwe Jacoba van der Kapelle – heerlijkheid *van de Kapelle* [= dorpsheerlijkheid Nieuwkapelle] met haar afhankelijkheden (leenhof met hoge, middele en lage rechtsmacht en het recht om schepenen-keurheren te benoemen, met 120 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – vier strijders te voet
140. De voornoemde vrouwe – 200 hoed haver en 19-0-0 tarweland geassigneerd op zekere landen in Haringe (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – drie strijders te voet.
141. Hendrik La(m)moot – 46-0-0 land in Reningelst (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te voet.
142. Hugo a la Cuije – het leen en heerlijkheid van Diepezele bestaande uit een stede en 103-0-0 land in [Poperinge] St.-Bertijns en Poperinge (leenhof met hoge, middele en lage rechtsmacht en met 16 achterlenen en als leenverheffingsrecht de 10de penning) – een strijder te voet.

143. [fo 12] Messire (ridder) Philips de Huerne – het leen en heerlijkheid van Loker (leenhof met hoge, middele en lage rechtsmacht en met een (onbepaald) aantal achterlenen) – vier strijders te paard.
144. Jonkvrouw Isabeau Bellus, weduwe van wijlen Everaard de Tolnaere – 36-0-0 land met een tiende op 17-0-0 land in Loker (zonder rechtsmacht en zonder achterlenen) – een strijder te paard.
145. De voornoemde messire (ridder) Philips van Huerne – land en heerlijkheid van Couthof in Proven – een strijder te voet.

Achterleenhouders

Zoals hoger vermeld werden de (talrijke) achterleenhouders niet vernoemd. Een (klein ?) deel ervan kan men vinden in de rekeningen van Christoffel Buridan, ontvanger van kwartier Brugge en zijn plaatsvervangende ontvanger Joos van der Burch, waarvan de rekeningen voor 1470 bewaard bleven. Ontgetwijfeld zijn er veel meer rekeningen geweest, maar meer zijn er niet bewaard voor het Veurnse (van vele andere kasselrijen is zelfs helemaal niets bewaard). We geven de namen uit deze rekeningen hieronder:

ARA, RK 24.641:

Rekening van Christoffel Buridan, raadsheer van de hertog en ontvanger van Vlaanderen voor het kwartier van Brugge en het Vrije van de ontvangsten van leenhouders en achterleenhouders van de Burg van Veurne in de taxatie op hun leenbezit, van 28 mei 1470 tot 2 juni eropvolgend in hetzelfde jaar tot Joos van der Burch aangesteld werd in de afwezigheid van de genoemde ontvanger. De bedragen zijn uitgedrukt in *solz* (schellingen) en ponden waarbij 20 schellingen tellen voor één pond.

Valentin de Crekele voor de lenen van Mayken, dochter van Jehan Lam(m)ins, zijn echtgenote, 60 s.

Henry de Busenare voor hem en voor een *orphenin*, ²² 7 lb. 4 s.

Pierre vanden Kelnare, 12 s.

Godevaert Rottin, 40 s.

Gilles van Ayre, voor hem en voor een *orphenin*, 60 s.

Woutre le bastart, 7 lb.

Guill(aum)e Loor, 60 s.

Clais Boudeloot, 60 s.

Jehan Lauwerin, voogd van Pierre Bluffier, *orphenin* voor diens lenen, 30 s.

Lyon Outfame *dit* Peel, 12 s.

Guill(aum)e Willeray, 25 s.

²² *Orphenin* : orphelin: weeskind.

- Pierre Pollet, *orphenin*, 5 lb. 12 s.
Michiel Broukerke, 24 s.
Clais Marchant, 12 s.
Flor de Bast, 30 s.
Casin Wulleric, 30 s.
Hues a la Truye, 20 lb.
Jehan Broos, 24 s.
Vasine dochter van wijlen George de Gast, *orpheninne* en van
de weduwe van wijlen Ector Gast, 12 s.
Bauduin Tant, 20 s.
38 Jehan Willaert in naam van Clais Pollin *orphenin* door diens
lenen, 4 lb. 4 s.
George Coppins, 36 s.
Denis de Schau(er), 15 s.
Guill(aum)je Pilgrin, 5 lb. 14 s.
Jehan Knibbe, 60 s.
Clais Dint, 12 s.
Jehan Pieterszone, 40 s.
Jehan de Scrane, 4 lb.
Guill(aum)je Kaerlin, 60 s.
Messire Charles de Tarpe *p(res)b(it)re* (priester) 44 s.
Stassin Coppins zoon van Jeh(an), *orphenin*, ij lb. 10 s.
Hannekin Voet, 16 s.
Anthone de Wachte(re), 12 s.
de weduwe van wijlen Hellin Valkrout, 12 s.
Brice de Vuust voor hem en voor de *douagie*, 4 lb.
Maria, weduwe van wijlen Lam(m)in Ballart, 12 s.
Adriene dochter van wijlen Laurens Parin, 13 s.

ARA, RK 24.642:

Rekening van Joos van der Burch, in naam Christoffel Buridan van de ontvangsten van leenhouders in de kasselrij van Veurne in 1470.

- Casekin Casin, *orphenin*, 15 s.
Maistre Jaques Widemont, 12 s.
Jacques Boetin, 40 s.
Jehan de l'Escluse *le jeusne*, 40 s.
Franchois Josse, 3 Lb. par(isis)
Clais Gosin, 40 s.
Jehan Claissone Despiere, 52 s.
Jehan Hornewede(re) als voogd van zijn dochter, Jaques Stasin, 8 s.
Josse Christiaen, 3 Lb. 12 s. p(arisis)
Loy Masin, 12 Lb.
Charles Malegheer, 7 Lb.
Messire Jehan Godewerstzone, *p(res)b(it)re* (priester), 5 Lb.
Jehan de le Bourg, 10 Lb.
Maistre Loys de Slipen, 6 Lb.

van de weduwe van wijlen *maistre* Monfrant Alaerts, 21 Lb.
 12 s.
 Jehan de Stevere, 12 Lb.
 Casin Knibbe, 4 Lb.
 P(ier)re Steemae(re) en Phelippot zijn zoon, 14 Lb.
 Jehan Colin, zoon van Jaques 31 Lb.
 Ector Stevenin bastaard 4 Lb.
 Maistre Christoffle Tant, 40 s.
 Josquin Loisier, *orphenin*, 3 Lb.
 Bruffault Cuninc, *l'aisne*, 4 Lb.
maistre Cornille Ruebins, 14 Lb.
 Vedast Clay, 12 Lb.
 Jehan Budsin, 3 Lb. 12 s.
 Jehan vanden Zwene, 3 Lb.
 Jacques Tac, 18 Lb.

39

In 1475 werd een 6de penning (16,6 % belasting) geheven op de jaarlijkse inkomsten van lenen en achterlenen voor de afkoop van de militaire dienstplicht rustend op leengoederen. De rekening hiervan voor de kasselrij Veurne is bewaard:

ARA, RK 24.652:

Rekening van Joos van der Burch in naam van Christoffel Buridan, ontvanger van Vlaanderen voor het kwartier van Brugge en het Vrije van de ontvangst van de 6de penning op lenen en achterlenen gehouden van de Burg van Veurne, volgens de taxatie ingesteld door de Rekenkamer van Mechelen.

De taks werd gespecificeerd in ponden-schellingen-denieren parisis:

George de le Bourg, 24-6-8
 Josse de le Bourg voor een leen die hij kocht van de voornoemde George, 7-0-0
 Meester Ryquaert Knibbe, 7-6-8
 Thiery Colin, 12-5-0
 Lyman Knibbe, 8-0-0
 Anthone Diemare, 7-4-0
 Jehan Scailart, 5-0-0
 Katherine, dochter van wijlen Lancelot van Stavele, 5-6-8
 Phelippe de Scepen, 7-16-8
 Bauduin Knibbe, 10-9-8
 Ector Boudins, 7-12-0
 Christiaen Knibbe, 5-6-8
 Jaques le Crane, 15-12-0
 Josse Hooft, 5-9-0
 Jehan vanden Hove, 5-0-0
 Charles Malegheer, 5-6-8
 Omaer Knibbe, 5-10-0

- Pieter vanden Walle, 8-6-0
Jehan Losscaert, 12-16-0
Wautier de le Bourg, 11-14-0
Wulfart Raulede, 5-14-0
Vincent le Crane, 12-0-0
de weduwe van wijlen Robrecht de Warhem, 5-3-4
Christiaen Terninc, 12-16-0
Jonkvrouwe Ysabeau, weduwe van wijlen meester Guill(aum)
e de Zadelaere, 9-16-0
Rolland Roobaert, 8-6-8
40 Meester Anthone de Baenst, 22-6-8
Loys de Baenst, 24-10-0
Adriaen de Pollinchove, 72-16-8
Jaques Schevele, 14-3-4
Jehan Grisewede(re), 7-0-0
Josse Hughart, 8-0-0
Inghelram Pierin, 6-0-0
Meester Jehan Voet, 6-0-12
Hues a la Truye, 8-6-8
Guillaume de Stavele, zoon van Pieter, 11-5-0
Josse Meyngheer, 8-16-8
Loy Masin, 5-6-8
Ustin de Stavele, 9-10-0
Jonkvrouw Agnez weduwe van wijlen Franchois de Zin-
neghem, 7-0-0
Willekin de Zadelaere, 13-6-8
Henry Lam(m)ot, 5-6-8
Maria dochter van wijlen Jaques Robaerts, 4-19-8
Meester Bussart de Zadelare, 14-0-0
Robrecht de Schonevelt, 7-0-0
Cornille de Scoren, 25-0-0
Messire Rolant de Baenst, 54-15-4
Jehan Knibbe, 7-10-0
Mahieu Bleckemerie, 4-13-4
Jaques de Witte, 13-16-8
Marcelis de Leke, 5-8-1
Thiery de Haringhe, 8-0-0
Jehan de Lichtervelde, 6-16-8
Ph(ilipp)e Stemare, 6-0-0
Jehan vanden Ackere, 6-16-8
De weduwe van wijlen Guill(aum)e de Halewin, 4-19-0
Pierre de le Tannerie, 14-0-0
Jehan le Brune, voor hem en zijn dochter, 32-7-8
Ector Veyse, 10-0-0
Monse(eigneu)r de Kenin, 10-0-0
Ysabeau Veys, 9-9-0
Meester Jaques Widemont, 4-16-0
Jehan de Heuchin, 5-6-8

Onder de uitgaven vermeldt Joos van der Burch dat hij voor het opmaken van die rekening diverse verplaatsingen diende

te doen, waarbij hij heel grote kosten en uitgaven had: *et fait beaucoup de grans dilligen(ces) a ses tres grans fraiz et despens* ... en dat hij daartoe wel 5 tot 6 maanden voortdurend reisde ... Hij rekest hiervoor 60 pond parisis aan.

Voor het schrijven en grosseren van de rekening werden 48 schellingen parisis in rekening gebracht. En voor het uitsturen van Veurne naar Mechelen van Willequin Colin (een bode allicht) die voor de heen- en terugreis en ook tussendoor in totaal 8 dagen reisde werden nog 8 pond parisis in rekening gebracht.